

Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart

Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart (36643-(R2202)).**

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de behandeling van de Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart (36643). Ik heet de leden van de Tweede Kamer van harte welkom. Ik heet ook de bijzonder gedelegeerde welkom die is aangewezen door de Staten van Curaçao, de heer Ramón Yung. Tevens is Statenlid de heer David Seferina in de zaal aanwezig. Ook van harte welkom. Voorts heet ik in vak K de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties natuurlijk van harte welkom. In de Voorzittersloge zit de Griffier van de Staten van Curaçao, de heer Cijntje. Ook van harte welkom.

Conform artikel 17 van het Statuut heeft de bijdrage van de zijde van de bijzonder gedelegeerde het karakter van het geven van voorlichting. Gelet hierop zal ik, indien nodig, slechts verduidelijkende vragen toestaan. Deze eventuele verduidelijkende vragen zal ik toestaan aan het einde van de bijdrage van de bijzonder gedelegeerde.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De voorzitter:

Dan nodig ik nu heel graag de heer Yung uit voor zijn bijdrage in deze eerste termijn.

De heer Yung:

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Vandaag ben ik door het parlement van Curaçao als bijzonder gedelegeerde aangewezen, zoals u al naar voren had gebracht, bij de behandeling van de Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart, NIK.

Voorzitter. De reden om de regeling van de uitgifte van de NIK niet meer in een rijkswet op te nemen is tweeledig. Ten eerste is de NIK een nationale aangelegenheid van het Europese deel van Nederland. De andere landen van het Koninkrijk hebben hun eigen identiteitskaarten. Ze hebben hun eigen regelgeving, die geen onderdeel is van de Paspoortwet. Dat geldt zowel voor Nederland als voor Aruba, Curaçao en Sint-Maarten, en voor Bonaire, Saba en Sint-Eustatius, gezien de regeling van identiteitskaarten als een aangelegenheid van het desbetreffende land. De landen hebben er dus herhaaldelijk op gewezen dat een regeling van de NIK in een rijkswet niet noodzakelijk is. De tweede reden is een praktisch gevolg, waarbij de ontvlechting van de NIK uit de Paspoortwet ertoe leidt dat er in het vervolg,

indien er wijzigingen in de wetgeving voor de uitgifte van de NIK doorgevoerd dienen te worden, geen rijkswetprocedure meer doorlopen hoeft te worden.

Voor de autonome landen Aruba, Curaçao en Sint-Maarten is het dus onnodig een rijkswetprocedure te doorlopen. Voor Nederland is het ook tijdrovend dat wijzigingen met betrekking tot de NIK de procedure van een rijkswet moeten doorlopen. De ontvlechting van de NIK uit de Paspoortwet zal dus geen implicaties hebben voor de landen Aruba, Curaçao en Bonaire. De ontvlechting van de NIK uit de Paspoortwet betekent dan wel dat het paspoort nu alleen zal voorkomen in de rijkswet. Maar gezien het paspoort nu helemaal losstaat van de NIK, zal het de mogelijkheid bieden om tot voorstellen van wijzigingen te komen in de Paspoortwet.

We hebben sinds 2013 en ook recentelijk vernomen dat door een Tweede Kamerlid is geopperd om elk der autonome landen een paspoort te geven met een eigen kleur, waardoor in één oogopslag een burger van een der landen geïdentificeerd kan worden. Hij wil daarmee bereiken dat meteen duidelijk is dat iemand afkomstig is uit Aruba, Curaçao of Sint-Maarten. Volgens het Kamerlid past dit in het verlengde van het beleid om kansarme jongeren vanuit de drie landen te weren. We zijn hier zeker geen voorstander van.

Het Koninkrijk bestaat uit vier landen met eenzelfde Koninkrijkspaspoort. Dit gezegd hebbende, is de vraag wat het standpunt van de minister is over een en ander. Gezien het feit dat de NIK ontvlecht wordt van de Paspoortwet, houdt de gouverneur van elk der landen de bevoegdheid tot het inhouden van de identiteitskaart. Kunt u een voorbeeld geven van hoe we dit in de praktijk moeten zien? Hoe komt de gouverneur tot de beslissing om een NIK in te houden? Wat kunnen de redenen zijn? Ik stel deze vraag, want soms wordt de identiteitskaart van mensen ingehouden, bijvoorbeeld op Curaçao. Soms komen ze dan naar ons toe met vragen. Daarom is het belangrijk om uitleg hierover te krijgen.

Mevrouw de voorzitter, ik heb geen verdere vragen. Gezien het feit dat de ontvlechting van de NIK uit de Paspoortwet geen implicaties heeft voor Curaçao, gaan de Staten van Curaçao akkoord met deze wijziging. Ik dank u zeer en blijf in afwachting van de antwoorden op de vragen.

De voorzitter:

Ik dank u voor uw bijdrage. Ik kijk de Kamer rond of er behoefte is aan een verduidelijkende vraag, maar dat is niet het geval. Dan gaan wij door naar de volgende spreker van de Kamer. Dat is mevrouw Huizenga van de fractie van D66.

Mevrouw Huizenga (D66):

Voorzitter, dank u wel. Dit is niet mijn maidenspeech, maar het is wel een bijzonder moment, want voor het eerst neem ik hier het woord. Het is een beetje onwerkelijk, maar ik doe het graag, met gevoel voor context, namelijk in het bijzijn van de heer Yung en de heer Seferina. Hun aanwezigheid benadrukt dat ons landsbestuur echt verder reikt dan de grenzen van Europees Nederland. Onze binnenlandse zaken spelen zich af binnen het hele Koninkrijk. Dat besef zal ik bij Binnenlandse Zaken continu met mij meenemen.

Voorzitter. Het is goed dat wij vandaag deze rijkswet bespreken. Wetten die ons allemaal aangaan, bespreken we samen. Het gaat vandaag over de Paspoortwet en de Nederlandse identiteitskaart; documenten die voor velen, en ook voor mij, bijzonder zijn. Ze staan voor onze identiteit en de vrijheid om te kunnen bewegen. Ik vergeet nooit meer dat ik beroofd werd van mijn paspoort: alsof ik er plotseling niet meer bij hoorde. Toen het paspoort verliep en er bruuft twee gaten in geboord werden, deed dat gewoon een beetje pijn door het besef hoe bijzonder het Nederlandse paspoort is.

Tegelijkertijd is het belangrijk om het nu praktisch te houden. Veel inwoners van Curaçao, Aruba en Sint-Maarten dragen met trots hun lokale identiteitskaart. Het zou wat onzinnig zijn als collega's iedere keer wanneer er weer iets aan de hand is naar Den Haag moeten vliegen om de wet aan te passen. Daarom is het verstandig om de identiteitskaart te ontvlechten uit de Paspoortwet.

Het is goed dat wetgeving moderner en eenvoudiger wordt gemaakt. We gaan artikelen schrappen en we gaan ze beter maken. In deze wetswijziging is dan ook weinig te vinden waar mijn fractie tegen zou zijn. Toch wil ik twee aandachtspunten benoemen.

Voorzitter. Ik zie het als een belangrijke verantwoordelijkheid om te letten op de uitvoerbaarheid voor decentrale overheden, zoals gemeenten, instanties en organisaties die beleid in de praktijk brengen. Er zijn geringe gevolgen, maar een paar zaken trekken mijn aandacht. Kan de staatssecretaris bevestigen dat de gemeenten vooral administratief klaar zijn om dit uit te voeren? En kan de staatssecretaris bevestigen dat de kosten voor deze aanpassingen voor decentrale overheden gecompenseerd worden? Laten we vanaf nu waakzaam zijn op hogere kosten of regeldruk en niet iets over de schutting gooien bij de gemeenten.

Dan heb ik nog een andere vraag. Een onderwerp waar mijn partij en toenmalig staatssecretaris Van Huffelen zich sterk voor hebben gemaakt, is het schrappen van de geslachtsregistratie op de identiteitskaart. Het vermelden van geslacht is echt niet nodig voor identificatie en het zorgt voor onnodige problemen voor bijvoorbeeld non-binaire mensen en voor iedereen die vindt dat de overheid weinig te maken heeft met hoe jij je identificeert. Alle verslagen over deze wetswijziging liggen al geruime tijd bij de Kamer. De wet wacht alleen nog op de nota naar aanleiding van het verslag. Als die er snel komt, kunnen we dit voorstel eindelijk behandelen. Mijn vraag is dus eenvoudig: wanneer verwacht u deze nota aan de Kamer te kunnen sturen? Want mensen wachten al een lange periode op deze belangrijke wijziging.

Voorzitter. Dat was mijn inbreng. U zult het hiermee moeten doen, zoals de rijdende rechter dat soms zegt. Ik wil de heren bedanken voor hun aanwezigheid en ik dank u, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Tseggai namens de fractie GroenLinks-Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Tseggai** (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Ook ik wil de bijzonder gedelegeerden van de Staten van Curaçao danken voor hun inbreng. Ik ben blij dat ze er zijn. Het is ontzettend goed dat collega-parlementariërs uit de andere landen van het Koninkrijk ook actief betrokken zijn bij rijkswetgeving. Ik zou deze gelegenheid dan ook graag willen aangrijpen om nog even te benadrukken dat GroenLinks-PvdA ook graag zou zien dat het actief kiesrecht naar de eilanden wordt uitgebreid, zodat alle Nederlanders invloed hebben op de rijkswetgeving die we hier behandelen. Maar dat is een discussie voor een ander moment.

Ik kom bij de inhoud van het voorliggende wetsvoorstel. Mijn fractie kan zich vinden in de voorgestelde wijziging waarbij alle bepalingen uit de Paspoortwet over de Nederlandse identiteitskaart en de vervangende identiteitskaart in een reguliere wet worden opgenomen en niet langer in de Paspoortwet. Dit is een begrijpelijke wijziging omdat de identiteitskaart niet meer specifiek als reisdocument maar als identiteitskaart wordt gezien. Dan hoeft dus in het vervolg niet elke keer een rijkswetprocedure doorlopen te worden en dat lijkt me handig.

Mijn fractie heeft nog één specifieke vraag aan de staatssecretaris. Kan hij wellicht wel uitleggen waarom de Nederlandse identiteitskaart niet ook van toepassing is voor de BES-eilanden? Want op dit moment hebben zij hun eigen identiteitskaart, maar aangezien zij onderdeel zijn van het land Nederland, dus een bijzondere gemeente, en we sinds de nieuwe staatkundige structuur in 2010 het uitgangspunt hebben dat er geen onnodig onderscheid wordt gemaakt tussen Caribisch en Europees Nederland, is dit toch een beetje vreemd. Dus ik zou hier graag een reactie op willen van de staatssecretaris.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan zijn wij aan het einde gekomen van de eerste termijn van de Kamer. Ik kijk even naar de staatssecretaris in vak K. Zal ik er zes minuten van maken? We schorsen zes minuten.

De vergadering wordt van 20.07 uur tot 20.13 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart. Wij zijn toegekomen aan de beantwoording van de vragen door de staatssecretaris. Ik geef hem daarvoor van harte het woord. Gaat uw gang.

Staatssecretaris Van Marum:

Dank u wel, voorzitter. In zo'n week van de InterExpo is het natuurlijk heel mooi dat we ook wat mensen uit de rest van ons Koninkrijk kunnen verwelkom. Ik dank de Kamerleden en in het bijzonder de afvaardiging van de Staten van Curaçao voor hun inbreng.

Voordat ik overga tot de beantwoording van de vragen, wil ik kort stilstaan bij de achtergrond van dit wetsvoorstel. Alle Nederlandse burgers kunnen een Nederlandse identiteitskaart en een paspoort aanvragen. Met de identiteitskaart

kunnen zij zich in een Europees land identificeren waar nodig. Ook kunnen burgers ermee reizen naar de meeste landen in Europa. De Nederlandse identiteitskaart is de identiteitskaart van Europees Nederland. De andere landen van het Koninkrijk en de openbare lichamen in Caribisch Nederland hebben elk hun eigen identiteitskaart of sédula.

De regels over het paspoort en de Nederlandse identiteitskaart staan nu in de Paspoortwet. Dit is een rijkswet. Voor dat paspoort is dat nodig omdat alle burgers van het Koninkrijk het paspoort aanvragen. Maar de Nederlandse identiteitskaart is de identiteitskaart van Europees Nederland. Het is dus geen onderwerp dat in een rijkswet geregeld moet worden. Het is voor Aruba, Curaçao en Sint-Maarten belastend en voor Nederland tijdrovend dat voor de Nederlandse identiteitskaart de procedure van een rijkswet moet worden gevolgd, terwijl het geen Koninkrijksonderwerp is.

Uit het Statuut voor het Koninkrijk volgt dat alleen onderwerpen die het hele Koninkrijk aangaan in een rijkswet geregeld horen te worden. Door de leden van de Staten van Curaçao en ook van Sint-Maarten is al eerder gevraagd waarom de regels over de Nederlandse identiteitskaart nog in de rijkswet geregeld worden terwijl dat niet nodig is. Daarom is er ook gekozen voor de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart uit de Paspoortwet. Regels over de uitgifte van de Nederlandse identiteitskaart worden een-op-een overgezet naar een gewone wet, de Wet op de Nederlandse identiteitskaart. De Kamer heeft in september het voorstel voor deze wet al aangenomen. Met het onderliggende voorstel worden de regels over de Nederlandse identiteitskaart uit de Paspoortwet geschrapt. Inhoudelijk verandert er niets. Burgers zullen er niets van merken. Voor de uitgevende instanties zijn er ook nauwelijks gevolgen.

Dan zal ik nu overgaan tot het beantwoorden van de vragen. De heer Yung, gedelegeerde van Curaçao, vroeg: is het kabinet van plan om verschillende kleuren paspoorten uit te geven met voor elk land een eigen kleur? Nee, dat ben ik niet van plan. Een vraag uit de Kamer om dit te regelen is bij mij ook niet bekend. Er is één nationaal paspoort voor alle staatsburgers van het Koninkrijk. Dat heeft de bordeauxrode kleur. Het model hiervan is voor alle Nederlanders hetzelfde, ongeacht in welk land ze wonen. Het paspoort is het bewijs van Nederlanderschap. Alle staatsburgers van het Koninkrijk hebben het Nederlanderschap. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen de vier landen van het Koninkrijk. Een onderscheidende kleur van het paspoort vind ik daarom ook niet wenselijk.

Dan de vraag: kunt u een voorbeeld geven van hoe een inhouding van een NIK in de praktijk gaat? De Paspoortwet bepaalt dat de uitgevende instanties van rijksdocumenten bevoegd zijn om paspoorten en NIK's in te houden. Op dit moment zijn de afdelingen burgerzaken en de gouverneurs van Aruba, Curaçao en Sint-Maarten dus al bevoegd om NIK's in te houden. Dit gebeurt bijvoorbeeld als het document niet meer geldig is of zo erg beschadigd dat het niet meer te gebruiken is. Die situatie blijft hetzelfde. Met dit wetsvoorstel wordt daarom in de Paspoortwet expliciet toegevoegd dat de gouverneurs bevoegd blijven een NIK in te houden. Deze bevoegdheid moet in rijksregelgeving worden geplaatst, omdat het gaat om de bevoegdheid van een gouverneur.

Dan de derde vraag: hoe komt een gouverneur tot de beslissing om een NIK in te houden en wat kunnen de redenen zijn? De redenen om een NIK in te houden zijn genoemd in artikel 54 van de Paspoortwet. Een NIK kan worden ingehouden als de kaart van rechtswege is vervalLEN, bijvoorbeeld als de geldigheidsduur is verstreken, als de naam van de houder is gewijzigd of als de houder melding van fraude met de kaart heeft gemaakt. Daarnaast kan een NIK ook worden ingehouden als een kaart zo erg beschadigd is dat deze niet meer kan worden gebruikt, als de houder onbevoegd wijzigingen op de kaart heeft aangebracht of als blijkt dat de gegevens op de kaart niet juist zijn. Tot slot kan een NIK ingehouden worden als de foto niet langer voldoende kloppend is. Dit wordt alleen in zeer uitzonderlijke gevallen gedaan, als de houder zodanig niet meer lijkt op de foto dat identificatie niet meer mogelijk is.

Dan ga ik naar de vragen van mevrouw Huizenga. Wat zijn de gevolgen voor de uitvoerbaarheid voor de decentrale overheden? Kan de staatssecretaris bevestigen dat de gemeenten klaar zijn voor de ontvlechting? Kan de staatssecretaris bevestigen dat de kosten worden gecompenseerd? Eén. Ja. De gemeenten zijn klaar voor de ontvlechting. Inhoudelijk verandert er niets aan het uitgifteproces. De gevolgen voor de gemeenten zijn dus beperkt. Dat heeft de VNG ook bevestigd. Ook de kosten zijn zeer laag. Ik geef een voorbeeld. De jaarlijkse zelfevaluatie voor uitgevende instanties krijgt een apart hoofdstuk over de NIK. De gemeenten moeten dan voortaan naast de Paspoortwet naar de nieuwe Wet op de Nederlandse identiteitskaart gaan verwijzen in hun eigen communicatie en lokale regelgeving.

Dan de vraag: wanneer verwacht u de nota naar aanleiding van het verslag over het wetsvoorstel voor de identiteitskaart zonder geslacht naar de Kamer te sturen? Dat wetsvoorstel is in juli 2024 ingediend door het vorige kabinet. Uw Kamer heeft in oktober 2024 verslag uitgebracht. De Staten van Curaçao hebben in mei 2025 verslag uitgebracht. Door de wisselingen in het kabinet sinds de indiening van het wetsvoorstel ligt het voorstel al enige tijd stil. Op dit moment is er binnen het kabinet overleg tussen de betrokken departementen over de voortgang van het wetsvoorstel.

De voorzitter:

Dat geeft aanleiding tot een vraag. Gaat uw gang.

Mevrouw Huizenga (D66):

Ik vroeg concreet wanneer u dat kunt aangeven. Kunt u daar nog een wat duidelijkere deadline voor geven?

Staatssecretaris Van Marum:

Nog niet. Zodra ik die heb, kom ik daarmee terug. Als ik die wel heb, zal ik dat misschien ook schriftelijk kunnen doen, maar op dit moment heb ik daar geen nader tijdsplan voor.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Staatssecretaris Van Marum:

Dan de vraag van mevrouw Tseggai: waarom wordt er niet voor gekozen om ook de mensen op de BES-eilanden een

NIK te kunnen verstrekken? De NIK is nu al op alle eilanden beschikbaar voor de Nederlanders. Daarnaast heeft elk eiland zijn eigen identiteitskaart of *sédula*, de lokale ID-kaart. De *sédula* wordt breder ingezet dan alleen als ID-kaart en wordt bijvoorbeeld ook gebruikt als vreemdelingenkaart. Daarmee ben ik aan het einde gekomen van de aan mij gestelde vragen.

De voorzitter:

De vragen uit de Kamer zijn nog niet op. Mevrouw Tseggai, gaat uw gang.

Mevrouw Tseggai (GroenLinks-PvdA):

Het spijt me, maar het antwoord van de staatssecretaris leidt bij mij tot meer verwarring, maar misschien heb ik het verkeerd begrepen. Is het zo dat een inwoner van bijvoorbeeld Saba of Statia een NIK kan hebben én een lokale identiteitskaart? Dat lijkt mij toch onwenselijk.

Staatssecretaris Van Marum:

Het lijkt mij ook onwenselijk, maar ik moet even navragen hoe het precies zit. In principe is het volgens mij zo dat wij hier in Nederland nu een NIK hebben, gewoon voor het Europese deel, en dat de eilanden, en dus ook de bijzondere gemeenten, hun eigen identiteitskaart hebben, dus niet de Nederlandse.

Mevrouw Tseggai (GroenLinks-PvdA):

Wat ik hier verwarrend aan vind, is dat we ook niet de gemeente Woerden een eigen identiteitskaart zouden laten maken. De status van de BES-eilanden is eigenlijk dezelfde als die van een willekeurige gemeente hier in Europa. Ik zie dus het nut hiervan niet zo in. Ik ben bang dat het leidt tot meer verwarrende situaties. Zou de staatssecretaris misschien hier schriftelijk op terug willen komen?

Staatssecretaris Van Marum:

Dat doet hij graag.

De voorzitter:

Dan zijn wij aan het einde gekomen van deze termijn. Ik kijk even de Kamer rond om te zien of er daar behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie de leden nee schudden, net zoals onze speciale gasten. Dan zijn we aan het einde gekomen van deze behandeling. Ik dank alle leden, maar ook de bijzonder gedelegeerde, het Statenlid en de heer Cijntje.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Wij gaan dinsdag 13 januari stemmen over deze wet. Ik schors voor een enkel ogenblik en dan gaan we snel verder met het volgende tweeminutendebat. Ik schors enkele ogenblikken.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.